

Herrelösa katter i Skåne – problem och hantering

Unowned cats in Skåne – problems and management

Isadora Waller

Sveriges Lantbruksuniversitet
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Etologi och Djurskyddsprogrammet

Skara 2009

Studentarbete 250

*Swedish University of Agricultural Sciences
Department of Animal Environment and Health
Ethology and Animal Welfare programme*

Student report 250

ISSN 1652-280X

Herrelösa katter i Skåne – problem och hantering

Unowned cats in Skåne – problems and management

Isadora Waller

Examensarbete, 15 hp, Etologi- och Djurskyddsprogrammet

Handledare: Christina Lindqvist

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	3
Sammanfattning.....	4
Summary.....	5
1. Inledning.....	6
1.1 Syfte	6
2. Bakgrund	6
2.1 Problematiken med herrelösa katter	6
2.1.1 Bakgrund till problemet	6
2.1.2 Konsekvenser för katternas välfärd	8
2.1.3 Andra konsekvenser	9
2.1.4 Hantering av problemet	9
2.2 Lagstiftning m.m. rörande herrelösa katter	12
3. Material och metoder.....	14
4. Resultat	15
5. Diskussion	19
Slutsatser.....	22
Tack	22
Referenser.....	22
Bilaga 1.....	25

Sammanfattning

Det stora antalet övergivna och förvildade katter är ett stort djurskyddsproblem över hela världen. Populationer av förvildade katter uppstår genom ett stort antal oönskade katter vilket kan leda till att dessa överges, genom att katter tillåts vistas lösa utomhus vilket kan leda till att dessa tappas bort av ägaren och genom den fortplantning som sker hos dessa övergivna eller borttappade katter.

Det ena syftet med den här studien är att ge en redogörelse för detta problem. Det är dock svårt att dra generella slutsatser om dessa populationer av katter då studier världen över utförts på olika typer av populationer, under olika förutsättningar och inom olika tidsramar. Välfärden hos många av dessa katter kan antas vara låg då de utsätts för risker som sjukdom, svält, klimat, trafik, andra djur och människor. Även när det gäller andra konsekvenser som smittorisk, predation och konkurrens om resurser är det svårt att dra generella slutsatser utifrån de studier som gjorts. Denna osäkerhet blandat med starka känslor och åsikter om dessa katter bidrar till en intensiv debatt om hur problemet med herrelösa katter ska hanteras. Slutsatser ifrån studier om olika metoder för att hantera problemet visar att en kombination av åtgärder ofta behöver tas till, beslutade efter rådande omständigheter. Att sprida information till kattägare som förebyggande åtgärd är en viktig del i hanteringen av problemet.

En redogörelse ges också för hur problemet kan hanteras enligt svensk lagstiftning. Denna ger olika möjligheter att hantera problemet vilket har resulterat i ytterligare osäkerhet som kan ses i rättsfall och ett varierande val av hantering hos myndigheter. Begränsningar i möjligheten att avliva herrelösa och förvildade katter innebär också svårigheter i att bedriva sådan kontroll av populationer i större omfattning.

Det andra syftet med studien är att redogöra för hur ett antal kommuner i Skåne län har upplevt och hanterat problemet fram till 1 januari 2009 då djurskyddstillsynen flyttades över till Länsstyrelsen. Resultaten visar att problemet har upplevts olika såväl mellan som inom kommuner och en del tänkbara orsaker till detta ges. Samarbete med föreningar som arbetar med dessa katter har ofta skett men beskrivs varierande, från väl fungerande till problematiskt. Ett fåtal kommuner har även bedrivit kampanjer med information till kattägare. Dessa har dock alla upplevt effekten som god.

Övriga slutsatser ifrån studien är att kunskapsnivån kring katter och de problem som kan uppstå behöver höjas samt att ett väl fungerande samarbete behövs för att hantera problemet.

Summary

The large number of surrendered and feral cats is a big animal welfare problem all over the world. Populations of feral cats arise through a large number of unwanted cats which can lead to surrender of these, through cats allowed to roam free outside which can lead to the owner losing these and through the reproduction that occurs amongst these surrendered or lost cats.

One aim of this study is to give an account of this problem. It is however difficult to draw general conclusions about these populations of cats since studies all over the world has been carried out on different types of populations, during different conditions and different periods of time. The welfare of many of these cats is presumably low because they are exposed to risks as disease, starvation, climate, traffic, other animals and humans. Even when it comes to other consequences as risks of infection, predation and competition over resources it is difficult to draw general conclusions from the studies that have been carried out. This uncertainty mixed with strong emotions and views of these cats contribute to an intensive debate over how the problem with unowned cats should be managed.

Conclusions from studies of different methods for managing the problem shows that a combination of measures is often needed, decided after the prevailing conditions. To spread information to cat owners as a preventive measure is an important part of the management of this problem.

An account is also given for how the problem can be managed according to Swedish legislation. This gives different possibilities of managing the problem which has resulted in further uncertainty as can be seen in legal cases and a varying choice of management from authorities. Limitations in using euthanasia of unowned and feral cats also imply difficulties in pursuing that sort of control over populations to a greater extent.

The other aim of this study is to account for how a number of municipalities in Skåne County have perceived and managed the problem until January 1, 2009 when the animal welfare control was moved to the County Administrative Board. The results show that the problem has been perceived different between as well as within municipalities and some possible reasons for this is given. Cooperation with associations that work with these cats has often been carried out but is described in a varying way, from well functioning to problematic. A few municipalities have also conducted campaigns with information to cat owners. All of these have experienced the effect as good.

Other conclusions of this study are that the level of knowledge concerning cats and the problems that can arise needs to be improved and that a well functioning cooperation is needed to manage the problem.

1. Inledning

Det stora antalet övergivna och förvildade katter är ett av de största djurskyddsproblemen för katter över hela världen (Rochlitz, 2000). Enligt Djurskyddet Sveriges uppskattningar (2007) beräknas runt 100 000 herrelösa katter finnas i Sverige och ett omfattande arbete sker på flera plan för att lösa och förebygga de problem som detta innebär. Flera myndigheter bedriver tillsyn enligt de olika lagstiftningar som rör dessa katter och de metoder som har föreslagits och använts för att kontrollera sådana katter är varierande.

1.1 Syfte

Syftet med den här studien är dels att ge en redogörelse för problematiken med herrelösa katter och hur denna har hanterats genom en litteraturgenomgång, samt för hur problemet med dessa katter kan hanteras enligt svensk lagstiftning. Syftet är också att ge en redogörelse för hur ett antal kommuner i Skåne län har upplevt och hanterat problemet fram till 1 januari 2009 genom en enkätundersökning.

2. Bakgrund

2.1 Problematiken med herrelösa katter

2.1.1 Bakgrund till problemet

Tamkatten (*Felis catus*) härstammar mest troligt ifrån den afrikanska vildkatten (*F. libyca*) som uppges leva i närheten av människobosättningar och ha ett betydligt mer lätthanterligt temperament än den europeiska vildkatten (*F. silvestris*) (Serpell, 2000). Observationer visar att hybridisering mellan vildkatter och ferala tamkatter troligtvis är vanligt i vissa områden (Smithers, 1968; Daniels *et al.*, 1998). Tamkatten har enligt Serpell (2000) rört sig mellan olika stadier av domesticering beroende på framförallt de ekologiska och kulturella förhållandena vid olika tidpunkter och platser. Han menar dock att man kan hävda att tamkatten först under de senaste 150 åren gått igenom en full domesticering i bemärkelsen att avel har skett med kontroll över reproduktion och egenskaper. En vanlig uppfattning är att katten ursprungligen domesticerade sig själv genom att självmant bosätta sig nära människor där bytestillgången var god men arkeologiska fynd tyder på att människan kan ha haft en mer aktiv roll i domesticeringen (Serpell, 2000). Utgrävningar vid Khirokitia, den äldsta människobosättningen på Cypern (ca 6000 år f.Kr.), har visat de på ön första spåren av katt (troligen *F. libyca*) vilka mest troligt i fångenskap har medförts till ön. Observationer från Afrika har även visat hur vildkatter infångats och tämjts för att hållas som husdjur. Serpell (2000) menar även att hållandet av sällskapsdjur troligen förekom innan jordbruket och hållande av andra vanliga husdjur, och att infångande och tämjande av vilda djur för sällskap fortfarande kan ses i ursprungsbefolkningar i Sydamerika. Hållandet av populationer av katter som skedde exempelvis vid egyptiska tempel utvecklade troligen mer sociala djur som tolererade högre densitet än deras vilda föregångare. Trots Egyptens exportförbud på katter spreds de så småningom till Europa och till de norra delarna kom de troligtvis med romarna.

Med kristendomen och det gradvisa utrotandet av hedniska gudar förändrades också attityden till katten i Europa. Katten kom att associeras till djävulen och häxkraft (Serpell, 2000). Från början av 1600-talet finns troligen en av de äldsta beskrivningarna av allergisk

astma (Topsell, 1607), vilket kan vara en bidragande orsak till den förändrade attityden och kopplingarna till häxkraft. Katten har också ogillats för att genom sin självständighet fritt ha uttryckt sina naturliga (framförallt sexuella) beteenden som av människan ansetts som olämpligt uppträdande (Serpell, 2000). Den negativa attityden till katten lever kvar än idag vilket i en amerikansk undersökning om attityder till djur visar sig som att 17,4 % av de tillfrågade uttryckte ogillande av katter, jämfört med 2,6 % som ogillade hundar (Kellert och Berry, 1980). Trots detta är katten idag ett populärare sällskapsdjur i större delarna av Europa och Nordamerika än, som tidigare, hunden (Serpell, 2000). I Australien har populariteten dock minskat kontinuerligt sedan 1988 och antalet katter i hushållen beräknas ha minskat med 19 % till 1999 (Baldock *et al.*, 2003). En orsak till den minskade populationen är att katterna kastreras i hög grad. I en studie (Kendall och Ley, 2006) uppger 40 % av de kattägare som är hyresgäster också att boendet är en orsak då bostadsbolag i Australien allt mera förbjuder hållande av sällskapsdjur. Studien visar även att antalet kattägare som inte aktivt tillförskaffat sig sin katt är betydligt lägre än vad som tidigare rapporterats vilket kan bero på att oönskade katter omplaceras via verksamheter i högre grad än via personliga kontakter. Dessa katter är också oftast kastrerade vid omplacering. De ägare som på ett passivt sätt fått katten av bekanta var de som uppgav flest svårigheter associerade till ägarskapet. Slutsatser ifrån denna studie är att framförallt ändrade levnadsförhållanden och attityder till ägarskapet minskat antalet kattägare.

Medan katten har blivit ett allt populärare sällskapsdjur har samtidigt antalet oönskade katter blivit större (Alexander och Shane, 1994). Flera studier har gjorts om orsakerna till att ägare lämnar bort sina katter till djurhem (Rochlitz, 2000). I en del amerikanska studier uppges ändrade förhållanden för ägaren, såsom flytt, graviditet, sjukdom/allergi och tidsbrist, vara den vanligaste orsaken (Miller *et al.*, 1996; Scarlett *et al.*, 1999). Ändrade förhållanden för ägaren var i Baileys (1992) studie på engelska katthem den näst vanligaste orsaken (30 %) och beteendeproblem stod för inte mer än 6 % medan oönskade kattungar utgjorde 38,5 % av de bortlämnade katterna. Beteendeproblem anges inte lika ofta som orsak för omplacering av katt som av hund (Bailey, 1992; Miller *et al.*, 1996; Salman *et al.*, 1998). Trots detta visar Patronek *et al.* (1996) i en studie att några av de viktigaste riskfaktorerna för bortlämnande av vuxna katter till amerikanska katthem var specifika förväntningar på kattens roll i familjen och att aldrig ha läst en bok om katters beteende, vilket tyder på bristande kunskaper. Andra riskfaktorer var att katten var okastrerad, tilläts gå utomhus, ej var helt rumsren eller visade andra beteendeproblem. En engelsk studie av faktorer som påverkar om katten är kastrerad visade bland annat att katter som hade möjlighet att vistas inomhus oftare var kastrerade (Murray *et al.*, 2009). Salman *et al.* (1998) visade i sin studie att 63,5 % av de bortlämnade katterna inte hade möjlighet att gå ut, 23,6 % hade rumsrenhetsproblem och 24,1 % uppgavs orsaka skador i huset. Att istället allergi uppges som den vanligaste orsaken för att lämna bort sin katt (dock ej för hund) kan bero på att den för många utgör en mer socialt accepterad orsak (Scarlett *et al.*, 1999). Att antalet oönskade kattungar som en del av antalet bortlämnade katter varierar mellan studier beror till stor del på säsongsvariationer (Miller *et al.*, 1996).

En okontrollerad avel och attityder till ägarskapet som resulterar i att katter överges bidrar båda till det växande problemet med överpopulation och ett ökat antal herrelösa katter (Robertson, 2008).

I en svensk studie av 43 djurhem (Andersson *et al.*, 2007) uppgav 88 % att mindre än hälften av de personer som lämnar in en katt säger sig vara ägare till denna. 66 % av djurhemmen angav också "hemlöshet" som vanligaste orsak till att katter inlämnas, medan

27 % angav allergi. Världen över utgör även tidigare herrelösa katter en betydande del av den ägda populationen (Salman *et al.*, 1998; Slater *et al.*, 2008).

Kolonier av herrelösa katter uppstår enligt Länsstyrelsens rapport Kattprojektet 2006-2007 i Västmanlands län (2007:8) ofta då dessa katter börjar matas av människor och därmed samlas och uppehåller sig inom ett område. Schmidt *et al.* (2007) visade också i en studie att mänskliga interaktioner, såsom matning, med lösspringande katter kan resultera i områdesvis hög populationstäthet vilket kan koncentrera effekterna av förvildade katter på exempelvis det övriga djurlivet. Katters förmåga att anpassa sig efter olika omständigheter gör det dock svårt att dra några generella slutsatser om kolonier av katter (Stoskopf och Nutter, 2004).

2.1.2 Konsekvenser för katternas välfärd

Lössspringande katter är utsatta för flera risker för deras välfärd såsom sjukdom, svält, klimat, trafik, andra djur och människor (Slater, 2004). Den domesticerade kattens förändrade sociala beteende och högre populationstäthet har ökat överföringen av sjukdomar mellan katter (Macdonald *et al.*, 2000). Studier har ofta gjorts i större kolonier men de flesta katter uppges dock leva i små grupper där resurser finns, vilket utgör en anledning till att katters hälsostatus kan variera (Centonze och Levy, 2002). I en engelsk studie (Yamaguchi *et al.*, 1996; Macdonald *et al.*, 1998) av hälsa och epidemiologi i en stor koloni (50-80 katter) som matades men ej gavs veterinärvård eller stod under annan kontroll framgår att betydligt fler honor (81 %) än hanar (47 %) var kliniskt normala och en stark relation kunde ses mellan hälsa och social status hos honorna. Tillgång till resurser såsom föda och skydd är avgörande för en honas överlevnad och reproduktionsframgång. Att uppehålla sig centralt i en koloni, nära dessa resurser, är troligen mest fördelaktigt och kan associeras till en bättre hälsa och ökad reproduktion. Hanar som inte uppehåller sig centralt uppges vara mer dominanta och reproduktivt aktiva (framgången är dock osäker) men det är oklart vad som är orsak och verkan i relationen mellan hälsa och social status. Dessa hanar spelar dock troligen en stor roll epidemiologiskt både inom och mellan kolonier (Macdonald *et al.*, 2000). Det var en hög förekomst av ett flertal patogener i den studerade kolonin men man kunde inte se någon effekt av kön, ålder eller social status på förekomsten av infektiösa patogener vilket tyder på att samtliga katter i en koloni är sårbara då dessa introduceras i den täta populationen (Yamaguchi *et al.*, 1996; Macdonald *et al.*, 1998). I en annan koloni såg man att dominanta hanar oftare var infekterade med FIV, felint immunosuppressivt virus, som sprids via bitt vid aggressiva interaktioner (Natoli *et al.*, 2007). Dessa hanar var far till flest kattungar i kolonin men den reproduktiva framgången innebar också en ökad risk för aggressivitet. Varierande studier ifrån olika länder gör det svårt att dra generella slutsatser om parasitförekomsten hos lösspringande, herrelösa katter (Slater, 2004). Enligt SVA är FIV mycket ovanligt i Sverige, medan både felint leukemivirus (FeLV) och felint panleukopenivirus (FPV), kattpest förekommer. Felint coronavirus (FCoV) uppges vara vanligt hos svenska katter men dess utveckling till felin infektiös peritonit (FIP) förekommer oftast då många katter hålls inomhus eftersom utekatter inte lika lätt kommer i kontakt med varandras avföring.

När det gäller reproduktion och överlevnad visade en amerikansk studie (Scott *et al.*, 2002) av 5323 lösspringande katter att vuxna katter representerade 85 % av populationen. I genomsnitt var 19 % av honorna dräktiga, med en ökning till nästan hälften under mars-april och mindre än 4 % under oktober-januari. Medelstorleken på kullar var 3,6 ungar. En annan studie (Nutter *et al.*, 2004a) visade att honor i kolonier producerade i genomsnitt 1,4 kullar/år med en median av 3 ungar/kull. Av 169 ungar dog eller försvann 127 (75 %)

innan 6 månaders ålder med trauma som vanligaste dödsorsak (framförallt hundattacker och trafikolyckor). Medianen för livslängden hos dessa ungar var 113 dagar. I en engelsk studie visade sig trafikolyckor även vara orsaken till 12 % av dödsfallen hos ägda katter (Rochlitz *et al.*, 2001). Risken ökade ju längre tid katten spenderade utomhus under höst och vinter. I en studie vid veterinärpraktiker av 127 katter involverade i trafikolyckor överlevde 93 av dessa, varav 58 hade moderata till väldigt allvarliga skador (Rochlitz, 2004). Enligt uppgifter från ägarna till 51 av de överlevande katterna låg tiden för tillfrisknande på i genomsnitt 47 dagar. En studie av 105 vuxna, förvildade katter i Florida visade att dessa var smala, med en vikt på 3,1 +/- 0,9 kg, dock ej magra (Scott *et al.*, 2005).

2.1.3 Andra konsekvenser

Katter kan överföra ett flertal sjukdomar till människor och andra djur och kan innebära en stor hälsorisk för andra hotade kattdjur (Yamaguchi *et al.*, 1996; Macdonald *et al.*, 1998). Herrelösa, förvildade katter verkar dock inte spela en större roll för överförbara sjukdomar till människa än vad ägda katter gör (Nutter *et al.*, 2004b). Katter kan även påverka det vilda djurlivet genom predation eller konkurrens om föda. Hur stor effekt detta har varierar beroende på tillgängligheten till olika arter av bytesdjur och till annan typ av föda, samt förekomsten av andra rovdjur och andra faktorer såsom habitatförstörelse (Robertson, 2008).

Det är svårt att generalisera utifrån de varierande studier som gjorts på katters predation (Slater, 2004). I en studie av katters födovänor och inverkan på naturliga bytespopulationer på Revingehed (Liberg, 1984) framgick att kanin var det viktigaste bytesdjuret med 70 % av vikten på tagna bytesdjur. Åkersork utgjorde 20 % medan fåglar utgjorde 3 %, varav starar var vanligast (46 %). Av den totala populationen på mellan 84 och 121 katter som strövade fritt på området hade 80 % kontakt med hushåll där de matades. Mat från hushållen utgjorde från 50 % (sommar) till 85 % (sen vinter) av dessa katters diet medan övriga katter intog betydligt fler bytesdjur, framförallt kaniner och harar. Katter som matades i hushållen jagade ändå under hela året och verkade föredra den typen av föda när den var lätt tillgänglig. Fångst och dödande av bytesdjur sker oberoende av hunger (Leyhausen, 1979) och antalet byten som togs hem av katter i en studie (Barratt, 1998) påverkades inte signifikant av antalet mål som serverades per dag. I en tysk studie (Borkenhagen, 1979) åt katterna i utkanten av en stad många typer av byten. Längre in i staden åt de fler fåglar men i de tätare delarna togs nästan inga byten alls. Resultatet stämmer överens med andra studier i stadsområden (Achterberg och Metzger, 1978, 1980). I en jämförelse av resultat från ett stort antal studier visas att katter framförallt äter små däggdjur, då dessa utgjorde 64-85 % av de bytesdjur som togs hem medan fåglar utgjorde 15-36 %. Samma resultat sågs i studier där små däggdjur fanns i genomsnitt i 69 % av katters maginnehåll medan fåglar förekom i genomsnitt i 21 % (Fitzgerald och Turner, 2000).

Liberg (1984) finner också visst stöd i sin studie för att den största skadliga effekten av katter på det inhemska djurlivet är som konkurrenter till andra rovdjur, framförallt rovfåglar som är beroende av gnagare.

2.1.4 Hantering av problemet

För att kontrollera populationen av herrelösa katter har metoder såsom avlivning, kastrering, omplacering och kontroll av källan till dessa katter använts. Metoden som

används behöver dock vara både effektiv, praktiskt genomförbar och etiskt försvarbar (Robertson, 2008). Genom människors varierande uppfattning av dessa katter ger olika perspektiv upphov till olika förslag på lösningar och bemötande av dessa (Slater, 2004). Debatten om konsekvenserna av och för dessa katter är ofta känslös och saknar ofta vetenskaplig underbyggnad för slutsatser. Eftersom antalet katter och kostnaderna för att hantera dessa är stora är det också nödvändigt att användandet av begränsade resurser nogt planeras (Levy och Crawford, 2004; Stoskopf och Nutter, 2004).

Avlivning av förvildade katter i områden som inte är geografiskt isolerade resulterar ofta i att andra katter flyttar in i området med tillgång till resurser (Robertson, 2008). Jämförelsevis tog omfattande avlivningsaktioner på Marion Island (med jakt, fällor, gift och introduktion av kattpest) 15 år för att utrota populationen av katter på den 290 kvm stora ön (Bester *et al.*, 2002). Avlivning som metod har gett upphov till stor debatt och en etisk diskussion då ofta även friska katter avlivs, samtidigt som dessa ofta lever under djurskyddsmässigt oacceptabla förhållanden (Robertson, 2008; Schmidt *et al.*, 2009).

TNR (Trap-Neuter-Return) metoden innebär att katter fångas in, kastreras och släpps tillbaka på samma plats. Ofta ges även annan veterinärvård och sjuka eller skadade katter avlivs. Metoden uppges ha genomförts i Sydafrika och Danmark för över 20 år sedan och är väl etablerad i Storbritannien, Kanada, USA, Nederländerna med många fler länder. Målet med TNR-program är att genom kastrering stabilisera eller minska en lokal population (Robertson, 2008). Dessa drivs i USA oftast av volontärer beroende av donationer för kostnaderna men allt fler kommunala myndigheter vänder sig till metoden då den anses mer kostnadseffektiv och effektivare än upprepade avlivningar (Levy och Crawford, 2004). Många projekt under olika förhållanden har studerats i varierande omfattning, vilket gör resultaten tvetydiga och ofta svåra att tolka. I 132 kolonier i Florida minskade antalet katter från 920 till 678 efter deltagandet i TNR-program och antalet katter per koloni från 7 till 5,1 (Centonze och Levy, 2002). Levy *et al.* (2003) studerade en population som hade stabiliserats genom TNR kombinerat med adoptioner och observerade därefter inga nyfödda katter men enstaka nyinflyttade till kolonin som även dessa kastrerades eller adopterades. Natoli *et al.* (2006) har studerat populationen av herrelösa katter i Rom där dessa är skyddade i sin koloni enligt lag och där TNR hade bedrivits i 10 år. Nästan 8000 katter hade kastrerats och släppts tillbaka. Man såg en generell minskning i antalet katter och av 103 registrerade kolonier minskade antalet katter i 55, hölls stabilt i 20 medan det ökade i 28 av dessa. Även här observerades en immigration av katter på runt 16 % vilket tyder på att effektiv utbildning av kattägare om kontroll av katters reproduktion är nödvändig. Hankatter söker honor inom stora områden och en studie av en grupp förvildade katter (Natoli *et al.*, 2007) visade att andelen kullar innehållande ungar från flera fäder uppgick till 78 % vilket visar på vikten av att kontrollera samtliga katter inom ett område för ett lyckat resultat. Effekten av metoden på antalet katter kan förväntas först efter en tid vilket visas av Roms katter där man i olika kastrerade kolonier såg en ökning med 13 % efter 2 år och en minskning med 16 % efter 3 år, 29 % efter 4 år, 28 % efter 5 år och 32 % efter 6 år (Natoli *et al.*, 2006). I en amerikansk studie av 6 TNR-kolonier såg man dock en minskning med 36 % av populationen efter 2 år, jämfört med en ökning med 47 % i kontrollgrupperna. Man påpekade dock att populationsdynamiken varierade kraftigt mellan jämstora kolonier (Stoskopf och Nutter, 2004). I en utvärdering av avlivning och TNR som metoder för att kontrollera lösspringande kattpopulationer menar Schmidt *et al.* (2009) att i områden där TNR används håller kastrerade katter populationen närmare maxkapacitet, att immigrationen och fertilitetsnivån hos obehandlade katter minskar men även att resurser

som mat och skydd som erbjuds kan höja nivån för hur många katter kolonin kan innehålla. Avlivning som metod gav i den simulerade studien en jämförbar eller något större minskning i den totala populationen än TNR och en kombination av dessa metoder, men den krävde också mest insatser för en populationsminskning på 1 %. När ingen immigration skedde krävdes behandling av >50 % för båda metoderna medan med en immigration på 25-50 % krävdes avlivning av minst 75 % för att minska populationen under tidigare överskridande av den beräknade maxkapaciteten. Även i denna studie menar man att populationsstorleken mest troligt avgörs av reproduktionskapaciteten hos andra obehandlade katter i området och att förhindra dumpningen av oönskade katter är nödvändigt för en god effekt av båda metoderna.

TNR-metoden kan överlag ge en förbättrad välfärd för individerna då födsel och därmed den höga dödligheten hos unga katter förhindras (Levy och Crawford, 2004). Effekten på kattarnas välfärd i övrigt visas bland annat i en studie av effekten av kastrering på vuxna, förvildade katters kroppscondition där man såg en viktökning på 40 % +/- 4 % ett år efter ingreppet (Scott *et al.*, 2005). Macdonald *et al.* (1998) menar dock att avlivning skulle kunna vara ett ur välfärdsperspektiv bättre alternativ för katter med en sämre hälsa och status, såsom de honor som inte lever centralt i kolonin. Att istället släppa katterna på ett annat, lämpligt område kan även vara ett alternativ men innebär vissa risker för katterna (Slater, 2004). Utvecklingen av vaccin som ger en permanent sterilisering av katter skulle kunna ge ett ännu bättre alternativ till kastrering då kostnaderna och riskerna med anestesi och operation undviks (Robertson, 2008). Jessup (2004) m.fl. menar att TNR-metoden kan uppmuntra folk att överge sina katter vid koloniområdena medan Robertson (2008) m.fl. menar att en human lösning på problemet kan hjälpa till att utbilda allmänheten om våra skyldigheter mot djur. Robertson menar dock samtidigt att finansiering, motiverade volontärer och information till kattägare krävs för en långvarig effekt. Personer som sköter om herrelösa katter knyter ofta starka band till dessa (Centonze och Levy, 2002) och deras samarbete är nödvändigt för effektiva kontrollprogram (Levy och Crawford, 2004), något som också är värt att ta hänsyn till vid planeringen av åtgärder.

Robertson (2008) menar vidare att information till kattägare bör omfatta fördelarna med tidig kastrering, information om katters beteende och om vad som krävs som kattägare för att minska problemet. Hon påpekar också att identitetsmärkning är ett effektivt sätt för ägare att återfå bortsprungna katter vilka troligen utgör en betydande del av antalet herrelösa katter. En studie av borttappade katter visade även att de som var kastrerade oftare återfanns (Lord *et al.*, 2007). Schmidt *et al.* (2009) föreslår att kastrering till låg kostnad skulle komplettera hanteringen av lösspringande katter genom att minska sannolikheten att ägda katter utgör en källa för populationer. En del katter kan även omplaceras till nya hem men möjligheterna begränsas framförallt av tillgången till lämpliga sådana för det stora antalet katter (Levy och Crawford, 2004; Robertson, 2008). Hur katter reagerar i en djurhemsmiljö varierar beroende på deras tidigare erfarenheter och stress kan orsaka ett nedsatt immunförsvar och beteenden som minskar chansen för adoption. I en jämförelse av beteendet mellan tidigare herrelösa och av ägaren inlämnade katter till ett djurhem såg man att de herrelösa katterna visade mindre stress och att de vid fall av övre luftvägsinfektioner insjuknade senare än de ägda katterna (Dybdall *et al.*, 2007).

Slater (2004) m.fl. menar att ett flexibelt tillvägagångssätt med en kombination av åtgärder är nödvändigt för att minska antalet lösspringande, herrelösa katter.

2.2 Lagstiftning m.m. rörande herrelösa katter

Nedan ges en redogörelse för lagstiftning som rör herrelösa katter direkt eller indirekt och även rättsfall och vissa uttalanden som är av betydelse för hanteringen av ärenden rörande dessa katter. Olika bestämmelser kan användas dels direkt i hanteringen av herrelösa katter och dels för att förebygga att problemet uppstår.

Djurskyddslag (1988:534)

Enligt 1 § avser lagen vård och behandling av husdjur. Den avser också andra djur om de hålls i fångenskap. Det framgår av regeringens proposition (1987/88:93) om djurskyddslag, m.m. att till begreppet husdjur räknas bland annat sällskapsdjur som hund och katt. Det förtydligas här också att kravet på fångenskap enbart omfattar andra djur än husdjur. Till viss förvirring i frågan om herrelösa och förvildade katter omfattas av begreppet husdjur och således djurskyddslagen och de föreskrifter och allmänna råd som meddelats med stöd av denna bidrar en dom från Hovrätten för Västra Sverige (Avd. 5, Rotel 52, 2002-04-19, mål B 2542-01). Där gjordes bedömningen att de aktuella katterna som var förvildade inte kunde betraktas som husdjur, till skillnad från motiven för djurskyddslagen och det yttrande som Jordbruksverket gav i målet.

I propositionen påpekas även att redan då ett djur har övergivits anses det vara utsatt för lidande och ett omedelbart omhändertagande ska då kunna ske. Enligt 32 § djurskyddslagen ska trots vad i 31 § föreskrivs om tillsägelse och rättelse länsstyrelsen eller polismyndigheten besluta att ett djur som är utsatt för lidande omedelbart ska omhändertas om 1. det bedöms utsiktslöst att felet blir avhjälpt, 2. ägaren till djuret är okänd eller inte kan anträffas, eller 3. det i övrigt bedöms oundgängligen nödvändigt från djurskyddssynpunkt. Om beslutet har meddelats av polismyndigheten, ska beslutet underställas länsstyrelsen, som snarast ska avgöra om det ska fortsätta att gälla. Omhändertagandet ska ske genom polismyndighetens försorg. Fram till 1 januari 2009 kunde kommunen som dåvarande kontrollmyndighet även fatta detta beslut som sedan underställts länsstyrelsen.

Enligt 34 § ska länsstyrelsen när den beslutar om omhändertagande av djur, snarast fastställa om djuret ska säljas, överlåtas på annat sätt eller avlivas. Om länsstyrelsen har beslutat att djuret ska säljas eller överlåtas på annat sätt och om det visar sig att beslutet inte kan verkställas, får länsstyrelsen i stället besluta att djuret ska avlivas. Djuret ska säljas, överlåtas på annat sätt eller avlivas genom polismyndighetens försorg. Enligt propositionen ska innan avgörandet fattas veterinär besikta djuret och i allmänhet ska djuret också värderas. Värdering bör dock kunna underlåtas t.ex. om djuret uppenbart saknar ekonomiskt värde. Det finns dock inga föreskrifter som innefattar dessa bestämmelser om avgörandet.

Lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter

Enligt 21 § får en katt som med skäl kan antas vara övergiven eller förvildad avlivas av jakträttsinnehavaren eller av någon som företräder denne. Inom tätbebyggt område krävs dock tillstånd av polismyndigheten. Denna bestämmelse fanns fram till 1987 i 23 § lagen (1938:274) om rätt till jakt, där dock en katt som anträffades utanför gård eller trädgård där den hör hemma saklöst kunde dödas av jakträttsinnehavaren eller hans folk.

Det framgår av regeringens proposition 1986/87:58 om jaktlag m.m. att, för att kunna freda

sig från ansvar för skadegörelse enligt 12 kap. 1 § brottsbalken (1962:700), omständigheterna ska vara sådana att det finns fog för antagandet att katten är övergiven eller förvildad (I en dom (HD 2001-03-14, mål B 2507-98) friades dock skytten av en ägd katt från ansvar då uppsåt att detta var till men för annans rätt krävs. Det kunde inte visas att han kände till att katten hade en ägare och det ansågs inte finnas fog för bedömningen att han varit likgiltig för om katten var herrelös eller inte. Han hade dock fortfarande inte rätt att avliva katten enligt 21 § tillsynslagen.) Det anges vidare i propositionen att om en katt anträffas på stort avstånd från bebyggelse kan detta i sig vara en omständighet som talar för att katten är övergiven eller förvildad, och att när det gäller katter inom eller invid bebyggelse torde det vanligen vara väl känt för innevanarna på orten om det i grannskapet finns katter som förvildats eller övergivits.

Det är svårt att avgöra om en katt är övergiven eller förvildad och flera faktorer såsom om katten uppehåller sig nära bebyggelse, bär halsband, är öron- eller chipmärkt, är välnärd och har fin päls eller inte är särskilt skygg bör beaktas (Striwing och Åslund, 2005). Det finns ännu inget krav på identitetsmärkning av katter och en omärkt katt behöver därmed inte vara herrelös.

Kammarrätten i Göteborg menar i en dom (Avd. 3, 2005-10-19, mål 220-05) att det inte kan vara lagstiftningens syfte att meddela generella tillstånd att döda katter inom tätbebyggt område och klargör att tillstånd krävs för varje enskilt fall. Detta har efter klargörandet inneburit en kraftig begränsning i antalet avlivningar som kan utföras. Polismyndigheten är tillsynsmyndighet enligt tillsynslagen och ska avgöra den praktiska hanteringen i samband med tillståndsgivningen medan kommunens roll är den som ev. jakträttsinnehavare.

Med utgångspunkten att dessa katter omfattas av djurskyddslagen och de föreskrifter och allmänna råd som meddelats med stöd av lagen ska avlivningen utföras enligt Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2007:77) om slakt och annan avlivning av djur, saknr L 22. Katter får avlivas med narkosmedel, skjutvapen eller på medvetlösa djur genom avblodning. Ett mindre antal katter yngre än 14 dagar får även avlivas genom slag mot bakhuvudet. Katter som har fångats i fälla, har skadat sig eller av annan anledning har en kraftigt inskränkt rörelsefrihet får enligt 8 kap. 10 § avlivas med kulvapen eller hagelgevär på högst 2 meters avstånd, 5-25 cm vid användning av enhandsvapen). Enstaka förvildade, förrymda eller skadade djur, som inte är möjliga att fånga in utan att djuren åsamkas ett större lidande, får enligt 8 kap. 12 § avlivas med jakt- eller avlivningsändamål avsedda kulgevär (högst 30 meters avstånd) och hagelgevär (högst 20 meters avstånd). Den person som utför avlivningen ska ha tillräckliga kunskaper.

Hovrätten för Västra Sverige (Avd. 5, Rotel 52, dom 2002-04-19, mål B 2542-01) fällde i det mål där katterna ansågs vara vilda och inte omfattade av djurskyddslagen, skytten för djurplågeri då två av de tre katterna enbart var skadeskjutna och fick tas till veterinär för avlivning. Enligt 16 kap. 13 § brottsbalken dömes för djurplågeri någon som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet, genom misshandel, överansträngning eller vanvård eller på annat sätt, otillbörligen utsätter ett djur för lidande. I sådana fall saknar alltså frågan om katten är att betrakta som husdjur betydelse. Man bör vid avlivning rådgöra med legitimerad veterinär om det från djurskyddssynpunkt skonsammaste sättet för detta (Striwing och Åslund, 2005).

Vid infångande av katter i fälla ska denna enligt 3 kap. 13 § Statens jordbruksverks

föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2008:5) om hållande av hund och katt, saknr L 102, uppfylla kraven på minimimått. Regelbunden tillsyn ska ske minst morgon och kväll med högst 12 timmars mellanrum och fällan ska vittjas omedelbart vid påträffad fångst.

Lag (1938:121) om hittegods

Katter som är borttappade men inte övergivna av sin ägare kan även omfattas av hittegodslagen och anmäls då till polismyndigheten. Det kan dock vara svårt att avgöra dels om katten har en ägare och dels om denna verkligen har förlorat besittningen över katten då många katter tillåts springa lösa och inget krav på identitetsmärkning finns. Av punkt 3.2.2 Rikspolisstyrelsens allmänna råd angående hantering m m av hittegods (FAP 650-2) framgår att katten bör förvaras hos lämplig fodervärd under tid som bedöms skälig med hänsyn till kostnaderna. Om den inte hämtas ska den säljas eller i sista hand avlivas. Samråd bör då ske med lokal djurskyddsförening som även bör få möjlighet att omhänderta katten.

Miljöbalk (1998:808)

Ägaren eller nyttjanderättshavare till berörd egendom ska enligt 9 kap. 9 § vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa. Kontrollmyndigheten skulle kunna förelägga en fastighetsägare att vidta dessa åtgärder enligt 26 kap. 9 §. Av ett mål i miljödomstolen (Tingsrätten i Stockholm, dom 2001-12-20, mål M 398-00) framgår dock att några enstaka katter inte utgör en olägenhet för människors hälsa. Det är allmänt accepterat att katter rör sig fritt utomhus och ansvaret ligger på den som störs att på lämpligt sätt freda sig mot dessa. Kommunen kan meddela egna föreskrifter med stöd av 9 kap. 12 § men dessa får enligt 9 kap. 13 § inte medföra onödigt tvång för allmänheten eller annan obefogad inskränkning i den enskildes frihet vilket gör det svårt att använda sådana föreskrifter när det gäller lösspringande katter.

Ordningslag (1993:1617)

Kommunen kan med stöd av 3 kap. 8 § meddela ytterligare föreskrifter som behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats. Många kommuner har utarbetat mer eller mindre omfattande föreskrifter gällande lösspringande katter. Kommunala ordningsföreskrifter får dock enligt 3 kap. 12 § inte heller lägga onödigt tvång på allmänheten eller annars göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet.

3. Material och metoder

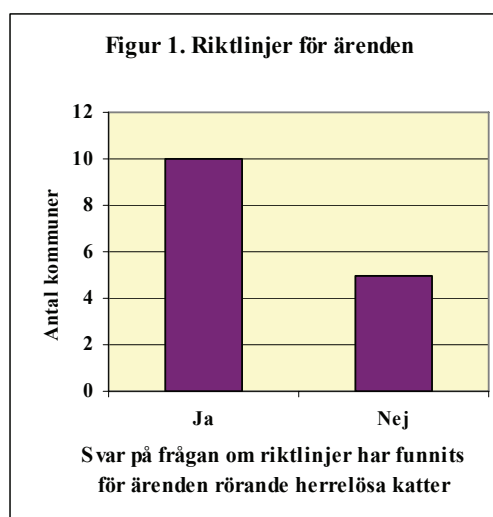
För att få veta hur problem med herrelösa katter har upplevts och hanterats i kommunen fram till 1 januari 2009 gjordes en enkätundersökning. Tidigare anställda djurskyddsinspektörer från 12 kommuner, numera anställda på Länsstyrelsen i Skåne samt ytterligare 17 skånska kommuner (de flesta efter telefonkontakt med svarande person) ombads att besvara några frågor via mail (se enkät i bilaga 1). En kommun valde att besvara frågorna via telefon. Dessa svar har sammanställts och redovisas nedan.

4. Resultat

Svar inkom från 14 kommuner, varav en kommun inte längre hade någon som kunde besvara sådana frågor, samt 3 tidigare anställda djurskyddsinspektörer. Dessa 16 kommuner har besvarat frågorna i varierande omfattning. Frågorna har också i många fall kunnat tolkas på olika sätt vilket har gett varierande svar på dessa.

Riktlinjer för hantering av ärenden rörande herrelösa katter

10 av 15 svarande kommuner hade haft riktlinjer som använts i hanteringen av ärenden rörande herrelösa katter (se figur 1). 4 av dessa uppgav att de, ibland med vissa ändringar, använt sig av de riktlinjer som anges i Länsstyrelsens rapport Kattprojektet 2006-2007 i Västmanlands län (2007:8). Dessa innebär i korthet att upphittare av katter som inte matar dessa uppmanas att anmäla katten till polismyndigheten som bedömer om de ska handlägga ärendet som hittegods, besluta om ett omedelbart omhändertagande eller avliva katten enligt tillsynslagen. Upphittare som matar katter upplyses om att dessa är att betrakta som djurhållare enligt djurskyddslagen (1988:534).

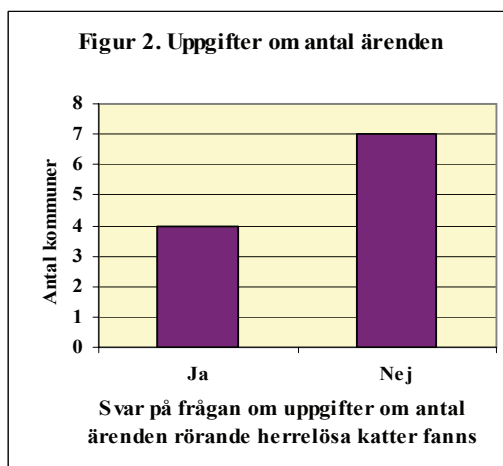

Avlivning av herrelösa katter enligt lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter har hanterats på lite olika sätt i kommunerna. Efter den dom (Kammarrätten i Göteborg, Avd. 3, 2005-10-19, mål 220-05) som klargjorde att tillstånd krävs för varje enskild katt har en kommun helt slutat med regelbundna områdesvisa avlivningar av förvildade katter och även avlivningar på beställning. Katter har därefter endast avlivats av djurskydds- och naturskyddsskäl. Även en annan kommun uppgav att de med hjälp av skyddsjägare avlivar katter med dålig hälsa medan katter som är i bra skick infångas av en kattförmedling som åtagit sig detta. Man uppgav dock att det inte alltid var så lätt att komma i kontakt med en av kattförmedlingarna. I den kommun som upplevde att deras riktlinjer fungerade dåligt fick skyddsjägare endast avliva katter om anmälaren skriftligt tog ansvar för att katten verkligen var herrelös och bekostade avlivningen. Man upplevde att få ville ta det ansvaret och/eller bekosta avlivningen. En annan kommun upplevde att det fungerade bra att anmälaren så långt som möjligt konstaterade att katten var herrelös för att sedan begära att den infångades. 2 av kommunerna har även direkt uppgett att de har omhändertagit katter som varit övergivna respektive sjuka eller svårt skadade.

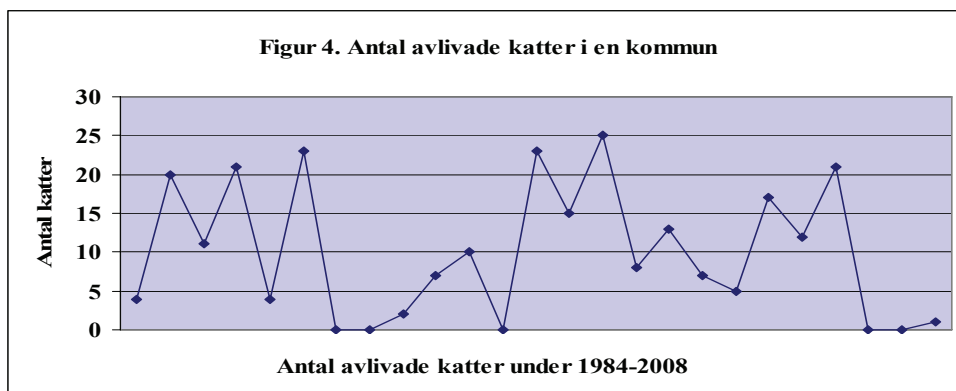
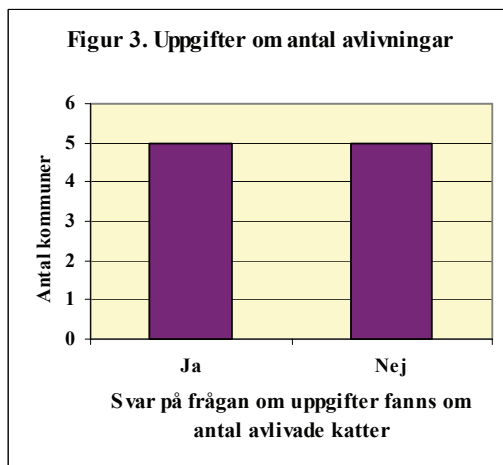
9 kommuner ansåg att riktlinjerna hade fungerat bra eller ganska bra. En kommun uppgav att det dock är svårt för polismyndigheten att verkställa omhändertagande av dessa katter medan en annan menar att polisen inte riktigt tar sådana ärenden på allvar och att det är svårt att få personer att förstå att de ska anmäla en herrelös katt till polisen. En kommun menade också att det även behövs mer förebyggande arbete då antalet förvildade katter är stort.

Antal ärenden och avlivningar

11 kommuner hade kunnat besvara frågan om uppgifter fanns om hur många ärenden som har hanterats rörande herrelösa katter (se figur 2). Av dessa kunde 4 kommuner lämna sådana uppgifter, av lite varierade slag. En av kommunerna uppgav att det årligen hanterades ca. 5 djurskyddsärenden gällande katter medan 30-40 ärenden om katter istället gällde hälsoskydd. Man uppgav också att antalet ärenden var nästan detsamma varje år. En kommun uppgav att det under det senaste året hanterats 33 djurskyddsärenden rörande herrelösa katter medan en annan svarade att man under senare år endast hanterat några få ärenden årligen gällande herrelösa katter som framförallt hanterats enligt miljöbalken och djurskyddslagstiftningen. Den fjärde kommunens svar visade inte under vilken tidsperiod siffran gällde varför den inte redovisas här.

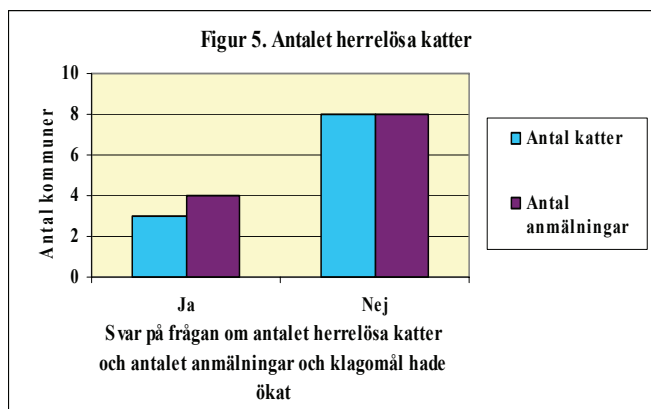
10 kommuner besvarade frågan om uppgifter fanns om hur många katter som avlivats med stöd av 21 §, lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, varav 5 uppgav att de hade sådana uppgifter (se figur 3). 2 av dessa kommuner svarade att inga katter hade avlivats de senaste åren medan en tredje kommun klargjorde att enbart sjuka eller svårt skadade katter avlivas enligt denna lagstiftning. En kommun uppgav enbart att uppgifter finns men att avlivning inte har skett på uppdrag av förvaltningen. Den fjärde kommunen kunde lämna uppgifter om av skyddsjägaren antal avlivade katter för en längre period bakåt i tiden, vilket illustreras i figur 4. Minskningen i antalet avlivade katter uppstod i samband med den dom (Kammarrätten i Göteborg, Avd. 3, 2005-10-19, mål 220-05) gällande lagstiftningen som tidigare redovisats. Även i en annan kommun har man enligt uppgift avlivat ca 500 katter/år under en 20-årsperiod men under senare år endast ett fåtal.

Antalet herrelösa katter

Av 11 kommuner som ansåg sig kunna svara på frågan om antalet herrelösa katter upplevdes ha ökat i kommunen svarade 3 ja (se figur 5).

På frågan om antalet anmälningar och telefonsamtal om herrelösa katter hade ökat svarade 12 kommuner, medan 3 kommuner inte ansåg sig kunna svara då de inte hade jobbat i kommunen tillräckligt länge (2 år eller mindre). 4 svarade ja på frågan och som orsak till detta uppgav en kommun bland annat de minskade/avbrutna avlivningarna och de mildare vintrarna medan en annan kommun uppgav matning av katter utomhus och okastrerade katter som orsak. En kommun såg ökningen som förmodligen en följd av att fler har katt i tätbebyggelse vilka går ute och parar sig med förvildade katter. Dessa uppgavs öka i samband med att sommargäster/kolonister har katt på sommaren men inte tar med dessa hem efteråt vilket gör att antalet snabbt ökar på vissa ställen.

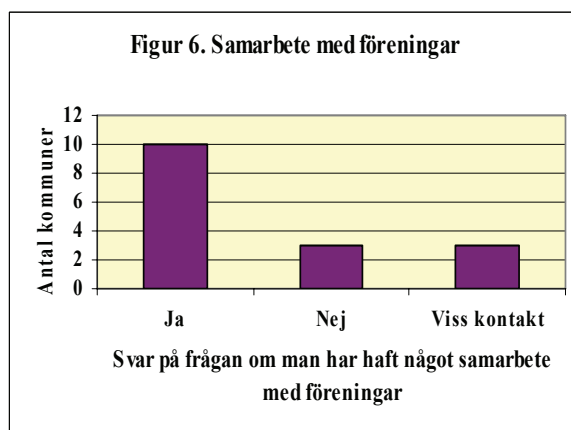

Av de kommuner som svarat nej på frågan om ifall antalet anmälningar och telefonsamtal hade ökat uppgav en kommun att antalet alltid varit stort. En kommun beskrev att flest telefonsamtal kommer under vår/sommar/höst vilket kunde bero på att flera är utomhus och uppmärksammar katterna då. Samtalen gällde olika problem vid olika årstider. Under sommaren gällde klagomål katter som stör och förorenar i trädgårdar medan man under hösten ville att herrelösa katter avlivades då det börjar bli kallt ute. En annan kommun uppgav att klagomålen framförallt gällde ägda katter som upplevs som olägenheter.

En kommun uppgav att antalet klagomål om herrelösa katter hade minskat vilket berodde på tydlig information till allmänheten. Man hade lokaliserat och informerat "kattsamlare" och omplacerat eller avlivat deras stam av katter, vilka en del var i mycket dåligt skick. Man menade också att en kall vinter kunde ha minskat beståndet ytterligare.

Samarbete med föreningar

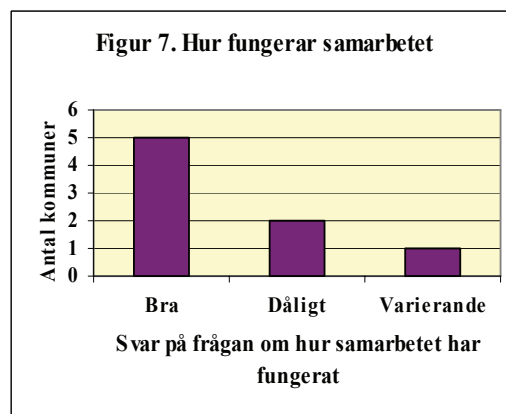
På frågan om man har haft något samarbete med föreningar eller liknande som arbetar med herrelösa katter svarade 10 kommuner ja och 3 svarade nej. Ytterligare 3 kommuner uppgav endast att man hade/försökte få kontakt med en förening och/eller hänvisade personer dit (se figur 6).

Av de som har svarat ja på frågan uppgav 5 kommuner att samarbetet hade fungerat ok - mycket bra medan 2 upplevde att samarbetet fungerade dåligt och en kommun svarade att det varierade beroende på hur mycket föreningen hade att göra vid tillfället (se figur 7).

Typen av samarbete varierade mycket, från kontakt med föreningar som ibland uppgavs ha kunnat ta hand om övergivna katter till direkt hänvisning av privatpersoner som matade katter till en förening. Malmö stad har genom Katträdet i Malmö bedrivit ett lyckat samarbete med olika katt- och djurskyddsorganisationer samt även polisen och Malmö Viltvårdsförening. Detta har resulterat i en kampanj med informationsbroschyr "Kastrera den du älskar".

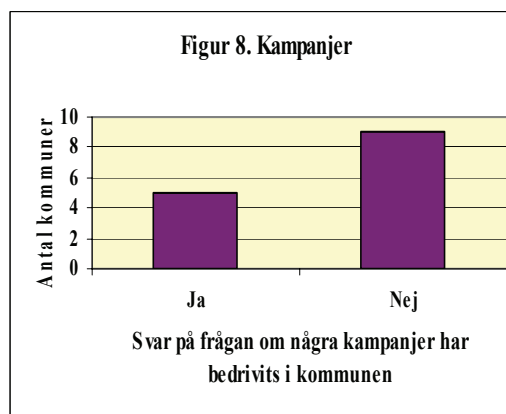
De 2 kommuner som hade upplevt ett dåligt samarbete med föreningar menade att dessa inte ur djurskyddssynpunkt kunde se vad som var bäst för katten och inte har förståelse för hur mycket stress de förvildade katterna utsätts för i samband med ett omhändertagande. Den ena kommunen pekade på brister i föreningens smittskyddstänkande medan den andra uppgav att samarbetet avbrutits sedan avtal om avlivning brutits av föreningen som även uppgavs ha andra djurskyddsproblem.

En av kommunerna som inte hade bedrivit något samarbete uppgav dock att föreningarna hade möjlighet att under 3 dygn hämta infångade katter innan dessa avlivades, vilket inte hade skett.

Kampanjer

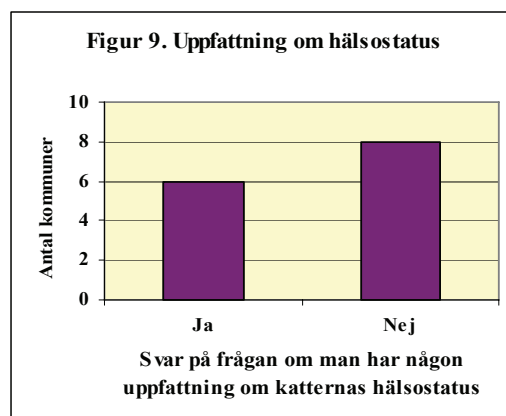
Kommunerna fick frågan om någon/några kampanjer hade bedrivits i kommunen. 14 kommuner svarade, varav 5 ja och 9 nej (se figur 8). 3 kommuner hade bedrivit kampanjer med information till kattägare, en genom brevutskick och en annan genom tryckta broschyrer och vykort (Kastrera den du älskar). Samtliga upplevde effekten som god, en kommun upplevde att kunskapen hos kattägare hade ökat och en annan att problemen med herrelösa katter minskat bland annat av detta. De övriga 2 kommunerna uppgav att någon veterinärklinik resp. djurskyddsförening hade gett subventionerat pris på kastrering av honkatter men hade dock inte upplevt någon effekt av detta.

Herrelösa katters hälsostatus

Av 14 kommuner som svarade på frågan om man hade någon uppfattning om de herrelösa katternas hälsostatus kunde 6 svara ja och 8 nej (se figur 9 och 10).

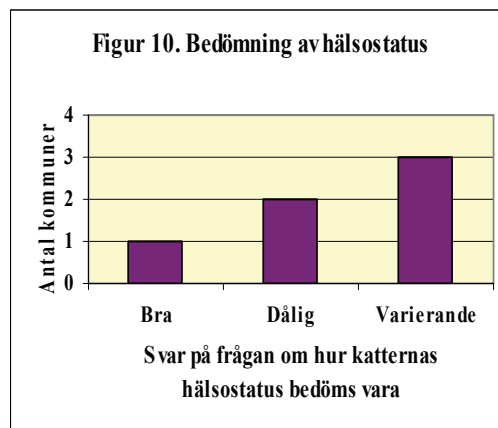
2 kommuner uppgav att hälsostatusen varierade med årstid och enligt en av kommunerna verkade den enligt inkomna telefonsamtal vara sämst under höst/vinter. 2 kommuner uppgav också att

statusen varierade mellan de olika områden som katterna vistades på och om där fanns personer som matade dem. Enligt en kommun spred sig också olika sjukdomar i vågor vilket gav en varierande hälsostatus.

2 kommuner menade att katterna överlag hade en dålig hälsostatus. Den ena kommunen beskrev dessa som oftast magra med tovig päls som tydde på parasitangrepp och uppgav också att det var stora problem med kattloppor i Skåne. Den andra kommunen beskrev katterna som i mycket dåligt skick med öroninflammationer, fästingar, skabb och skador.

En annan kommun beskrev istället de herrelösa katterna som i mycket bra skick, varken snuviga, magra eller med dålig päls. Endast ett fåtal av infångade katter på grund av klagomål gällande deras skick bedömdes som så dåliga att de avlivades. De katter som befanns vara i sämst skick var honor som troligtvis fått några kullar under fel årstid medan hanarna uppgavs oftare ha småskador men vara i bra hull. Man påpekade här också att man hade stött på fler katter i ladugårdar och hemma hos ägare som var i dåligt skick.

5. Diskussion

Problematiken med herrelösa katter innefattar många aspekter på olika problem såsom en överpopulation av katter, dålig djurvälstånd och andra konsekvenser som ett resultat av hur dessa katter lever. Lösningar på dessa problem behöver vara tillfredsställande avseende såväl effektivitet som ekonomiska och etiska aspekter. Problem med överpopulationen av katter och bristande attityder till ägarskapet behöver förebyggas genom information till kattägare vilket visas av studier (Patronek *et al.*, 1996; Natoli *et al.*, 2006; Schmidt *et al.*, 2009) och stöds även av svar från kommuner i denna studie. Resultat som redovisats från studier av riskfaktorer för bortlämnande av katter tyder på att problem med katters naturliga beteenden och hur katterna hålls är en viktig orsak till att dessa överges. Studier av bland andra Salman *et al.* (1998) visar att hållning av innekatter kan innebära att beteendeproblem uppstår. Detta kan innebära att katter som en lösning på problemet släpps ut eller överges varför detta är ett viktigt område att öka kunskapen inom. Att uppmuntra ägare att hålla sina katter inne eller ute under uppsikt kan förebygga problem med både bortsprungna katter, risken för skador och smittsamma sjukdomar hos dessa, inverkan på det övriga djurlivet och irritationen hos andra människor över lösspringande katter som en olägenhet. Turner (2000) menar även att innekatter interagerar mer med sin ägare vilket skulle kunna innebära att relationen mellan människa och katt är starkare för dessa. Även oönskade kattungar är en viktig källa till problemet då oplanerade kullar utgör en majoritet av antalet födda (Patronek *et al.*, 1997) och information om fördelarna med kastrering och även en tidig sådan behöver spridas. Då säsongsvariation i antalet oönskade katter uppstår (Miller *et al.*, 1996) bör åtgärder som informationskampanjer planeras för bästa effekt. Information till kattägare skulle kunna förmedlas av såväl veterinärer och beteenderådgivare som myndigheter och organisationer som arbetar med att förmedla katter till nya hem. Föreningen Katthjälpen i Malmö (www.katthjalpen.nu) erbjuder nu

rådgivning om bland annat katters beteende men en undersökning (Olnéus, 2008) har visat att behovet av denna rådgivning vid svenska djursjukhus verkar vara större än vad som kan tillfredsställas i nuläget. En förbättrad kunskap hos kattägare kan förutom att förebygga problem med katthållningen troligtvis även generellt förbättra relationen mellan människa och katt och höja kattens status som sällskapsdjur.

Kostnaden angavs i studien av Patronek *et al.* (1997) oftare som skäl för att inte kastrera sin katt än för hund vilket ansågs kunna bero på att katter uppskattas ha lägre värde än hundar men också på att antalet katter i ett hushåll kan vara större. Effekterna av kastreringskampanjer behöver undersökas ytterligare men subventionerade kastreringar kan erbjuda en hjälp för kattägare som har det dåligt ställt ekonomiskt och kanske riskerar att ge upphov till en population av katter.

Placering av katter i nya hem via organisationer och katthem erbjuder möjligheter till information och rådgivning för den nyblivna kattägaren och genom en omplaceringsverksamhet av kastrerade och identitetsmärkta katter kan problematiken med oönskade och herrelösa katter förebyggas ytterligare. Blivande ägare kan förses med katter lämpade efter olika förutsättningar och önskemål samtidigt som en högre kostnad för att skaffa sig katten har rapporterats vara positivt korrelerad med engagemanget i denna (Arkow och Dow, 1984). Uppmuntran till detta sätt att skaffa sig sällskapsdjur och stöd till verksamheten skulle kunna höja kattens värde och minska antalet oönskade kattungar på sikt.

Den lagstiftning som direkt eller indirekt rör herrelösa katter är omfattande och involverar flera olika myndigheter vilket gör det komplicerat att tillämpa rätt lagstiftning och fördela ansvaret. Valet av åtgärder för att minska populationer av herrelösa, förvildade katter är också komplicerat bland annat på grund av bristande kunskap och många intressenter med olika aspekter på problemet. Studier har visat att effekten av olika metoder är jämförbar, att dessa kräver omfattande insatser för ett gott resultat och att man bör överväga känsligheten hos lokala ekosystem, samhällets inställning till metoden och finansiella begränsningar för genomförandet (Schmidt *et al.*, 2009). Slutsatser ifrån studier är även att man inte kan generalisera till andra situationer utan att sätta sig in mera i förhållandena i studien, då dessa kan vara mycket varierande. Avlivning av svårt sjuka eller skadade, förvildade katter är ofta nödvändigt ur djurskyddssynpunkt medan avlivning av friska katter ger upphov till större diskussion. Av svaren från kommuner att döma förekommer det att man avlivar endast svårt sjuka eller skadade katter samt att större avlivningsaktioner numera är i praktiken omöjligt, då tillstånd behöver inhämtas för varje enskild katt. Då möjligheten att erbjuda nya hem till herrelösa katter är begränsad kan ett omhändertagande av dessa innebära att de efter infångande och förvaring ändå avlivas. I praktiken är det mer kostsamt att omhänderta katter som med största sannolikhet sedan avlivas än att avliva på plats samtidigt som den sistnämnda möjligheten är kraftigt begränsad. Detta ger ett behov av andra metoder för att minska problemet. TNR-program har inte utförts i större utsträckning i Sverige men metoden har studerats och analyserats i omfattande projekt (Centonze och Levy, 2002; Natoli *et al.*, 2006). Åsikter som har framförts är dels att dessa åtgärder skulle kunna uppmuntra till att katter överges och dels att de skulle kunna erbjuda utbildning av allmänheten om problemet. Mina slutsatser utifrån detta är att om sådana program ska genomföras, stor vikt ska läggas vid att informera och engagera samhället ifråga om problematiken. Förutom ekonomiska förutsättningar och tillgång till lämpligt område krävs också insatser i form av tillsyn och omvårdnad. Det krävs att den som genomför ett program innehar tillräcklig kunskap, engagemang och är villig att ta ansvar

för katternas välfärd. Katter ska enligt 1 kap. 16 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2008:5) om hållande av hund och katt, saknr L 102 ges tillsyn 2 gånger om dagen eller oftare om de är unga, sjuka eller skadade. Att någon är ansvarig för denna tillsyn är en förutsättning då omvårdnaden med regelbunden matning av dessa katter är att betrakta som annan djurhållning. Förutom frågan om hur tillsyn ska ske uppstår även frågan om hur skadade och sjuka katter kan tas om hand. Det skulle kunna uppstå problem med att fånga in dessa, särskilt om katterna har erfarenheter från tidigare infånganden, även om risken att en svårt skadad katt inte hittas troligen inte är större än för ägda, lösspringande katter. Man behöver också ha möjlighet att hantera det oväntade antalet katter som kan immigrera till kolonin. Sådana åtgärder borde enligt mitt tycke kunna stödjas som en tillfällig lösning när förutsättningar finns då andra lösningar som kan tillämpas i tillräcklig utsträckning saknas och då åtgärderna förhindrar en ökning av populationen samt förbättrar välfärden för individerna. De bör då även studeras för att skapa en uppfattning om effekterna av dessa. Genom ett gott samarbete mellan myndigheter och organisationer som vill åta sig sådana åtgärder skulle lämpliga handlingsplaner kunna tas fram och resultat kunna utvärderas för eventuella förbättringar och anpassningar av en redan beprövad metod. Detta ställer krav på att arbetet sker på ett genomtänkt och konsekvent sätt. TNR-metoden har visats kunna förbättra kattens välfärd men flertalet risker kvarstår. Det är dock av förklarliga skäl svårt att jämföra metoden med avlivning ur ett välfärds perspektiv. Metoden framstår inte som en optimal lösning annat än i specifika situationer men väl som en fungerande lösning på problemet med ett ökat antal katter.

Det är svårt att dra några slutsatser ur resultaten som har redovisats men svaren från kommunerna är överlag mycket varierande vilket visar dels hur svårt problemet är att hantera och dels hur varierande situationen ser ut alternativt uppfattas av myndigheterna. Flera svar tyder på svårigheter i samarbetet mellan myndigheter och andra organisationer medan andra visar på ett väl fungerande samarbete. Ett fungerande samarbete skulle troligtvis underlätta och förbättra hanteringen av situationen. Det etiska ställningstagandet i organisationer kan behöva diskuteras mot bakgrund av djurskyddslagstiftningen. Svar tyder också på att vissa kunskaper ibland brister i organisationer vilket troligen skulle kunna förbättras genom samråd med myndigheter.

Svaren från kommuner, vilka stöder slutsatser från andra studier, säger att herrelösa katters hälsostatus varierar mycket såväl inom som mellan kommuner och flera troliga orsaker till detta ges. Svaren kan också tänkas variera beroende på vem som har gjort bedömningen (i vilket syfte katten observerades). En bättre kunskap om hur situationen ser ut hade behövts för att kunna bedöma denna samt för att personer som tar hand om dessa katter bättre ska kunna veta vad deras hälsostatus innebär och kräver för åtgärder. Kattägare och andra som hanterar katter kan behöva göras mer medvetna om vikten av ett gott smittskydd. Det uppgavs att kattens hälsostatus varierade beroende på om dessa matades. Effekterna av matning skulle behöva undersökas mera för att kunna avgöra om dessa innebär fördelar ur ett välfärds perspektiv för katterna som uppväger negativa konsekvenser av ansamling av katter inom vissa områden.

Frågorna om antalet avlivningar och ärenden rörande herrelösa katter sammanslogs till en och svar från kommunerna gavs ibland bara på den ena. Dessa har hanterats var för sig och därför gett olika svarsfrekvens. En del tillfrågade kunde inte besvara dessa frågor då de antingen ansåg sig ha jobbat för kort tid på kommunen eller inte jobbade där längre och därför inte hade uppgifterna/visste om de fanns. Uppgifter om avlivningar av skyddsägare

hanterades vanligen heller inte av samma kontor och ibland inte av kommunen alls varför dessa svar var svåra att få från samma ställe som övriga.

Slutsatser

Uppfattningen om hur problem med herrelösa katter ser ut är mycket varierande, liksom hanteringen av detta. Lagstiftningen ger också ett varierande val av åtgärder för dessa problem. I diskussionen om vilka åtgärder som ska tas till behöver beslut troligtvis fattas utifrån varje situation, de förutsättningar och intressen som råder. I hanteringen av problemet överlag behöver i nuläget en kombination av åtgärder tas till varav information till kattägare är en väsentlig del. Ett väl fungerande samarbete mellan alla involverade underlättar troligen hanteringen betydligt och är nödvändigt för ett gott resultat. Mer relevant kunskap om hur situationen ser ut för de herrelösa katterna behövs också som underlag till förslag på åtgärder.

Tack

Jag vill rikta ett stort tack till min handledare Christina Lindqvist och även till Länsstyrelsen i Skåne, i synnerhet Charlotta Kamaterou som har hjälpt och motiverat mig till detta arbete genom långa diskussioner. Jag vill också rikta ett tack till Maria Andersson som har hjälpt till att granska min rapport och min familj med många flera som har varit till stor hjälp under arbetets gång.

Referenser

Litteratur

- Achterberg, H., Metzger, R. (1978) Untersuchungen zur ernährungsbiologie von hauskatzen aus dem kreis Haldensleben und dem stadtkreis Magdeburg. *Jahresschrift des Kreismuseums Haldensleben*, 19, 69-79
- Achterberg, H., Metzger, R. (1980) Neue untersuchungen und erkenntnisse zur bedeutung der hauskatze (*Felis silvestris* f. *catus*) für die Niederwildhege, *Jahresschrift des Kreismuseums Haldensleben*, 21, 74-83
- Alexander, S.A., Shane, S.M. (1994) Characteristics of animals adopted from an animal control center whose owners complied with a spaying/neutering program. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 205(3), 472-6
- Andersson, M., Loberg, J., Eriksson, P. (2007) *Djurhennens verksamhet i Sverige: Med fokus på katter*. SLU, Inst. för husdjurens miljö och hälsa, Skara, Slutrapport till Djurskyddsmyndigheten 2007
- Arkow, P.S., Dow, S. (1984) The ties that do not bind: a study of the human-animal bonds that fail. In: Anderson, R.K., Hart, B.L., Hart, L.A. (Ed.) *The pet connection: its influences on our health and quality of life*. 348-54. Minneapolis: University of Minnesota Press
- Bailey, G. (1992) Parting with a pet survey. *Journal of the Society for Companion Animal Studies*, 4(3), 5-6
- Baldock, F.C., Alexander, L., More, S.J. (2003) Estimated and predicted changes in the cat population of Australian households from 1979 to 2005. *Australian Veterinary Journal*, 81(5), 289-292
- Barratt, D.G. (1998) Predation of house cats, *Felis catus* (L.), in Canberra, Australia. II. Factors affecting the amount of prey caught and estimates of the impact on wildlife. *Wildlife Research*, 25(5), 475-87
- Bester, M.N., Bloomer, J.P., van Aarde, R.J., Erasmus, B.H., van Rensburg, P.J.J., Skinner, J.D., Howell, P.G., Naude, T.W. (2002) A review of the successful eradication of feral cats from sub-Antarctic Marion Island, Southern Indian Ocean. *South African Journal of Wildlife Research*, 32(1), 65-73
- Borkenhagen, P. (1979) Zur nahrungsökologie streunen - der hauskatzen (*Felis silvestris* f. *catus* Linné, 1758) aus dem stadtbereich Kiel. *Zeitschrift für Säugetierkunde*, 44, 375-83

- Centonze, L.A., Levy, J.K. (2002) Characteristics of free-roaming cats and their caretakers. *Journal of the American Veterinary Association*, 220(11), 1627-33
- Daniels, M.J., Balharry, D., Hirst, D., Kitchener, A.C., Aspinall, R.J. (1998) Morphological and pelage characteristics of wild living cats in Scotland: implications for defining the 'wildcat'. *Journal of Zoology*, 244(2), 231-47
- Djurskyddet Sverige (2007) *Hundratusentals katter lider i onödan!* Pressmeddelande 07-09-28
- Dybdall, K., Strasser, R., Katz, T. (2007) Behavioral differences between owner surrender and stray domestic cats after entering an animal shelter. *Applied Animal Behaviour Science*, 104(1-2), 85-94
- Fitzgerald, B.M., Turner, D.C. (2000) Hunting behaviour of domestic cats and their impact on prey populations. In: *The domestic cat: the biology of its behaviour* (Eds. D.C. Turner, P. Bateson). 151-75. Cambridge: Cambridge University Press
- Jessup, D.A. (2004) The welfare of feral cats and wildlife. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 225(9), 1377-83
- Kellert, S.R., Berry, J.K. (1980) *Knowledge, affection and basic attitudes towards animals in American society: phase III*. Washington, DC: US Government Printing Office
- Kendall, K., Ley, J. (2006) Cat ownership in Australia: Barriers to ownership and behavior. *Journal of Veterinary Behavior*, 1(1), 5-16
- Levy, K.L., Gale, D.W., Gale, L.A. (2003) Evaluation of the effect of a long-term trap-neuter-return and adoption program on a free-roaming cat population. *Journal of the American Veterinary Association*, 222(1), 42-6
- Levy, K.L., Crawford, P.C. (2004) Humane strategies for controlling feral cat populations. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 225(9), 1354-60
- Leyhausen, P. (1979) *Cat behavior: the predatory and social behavior of domestic and wild cats*. New York: Garland STPM Press
- Liberg, O. (1984) Food habits and prey impact by feral and house-based domestic cats in a rural area in southern Sweden. *Journal of Mammalogy*, 65(3), 424-32
- Lord, L.K., Wittum, T.E., Ferketich, A.K., Funk, J.A., Rajala-Schultz, P.J. (2007) Search and identification methods that owners use to find a lost cat. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 230(2), 217-20
- Länsstyrelsen i Västmanlands län (2007) *Kattprojektet 2006-2007 i Västmanlands län. Handlingsplaner och riktlinjer för kattärenden*. Länsstyrelsens rapportserie 2007:8
- Macdonald, D.W., Yamaguchi, N., Passanisi, W.C. (1998) The health, haematology and blood biochemistry of free-ranging farm cats in relation to social status. *Animal Welfare*, 7(3), 243-56
- Macdonald, D.W., Yamaguchi, N., Kerby, G. (2000) Group-living in the domestic cat: its sociobiology and epidemiology. In: Turner, D.C., Bateson, P. (Ed.) *The domestic cat: the biology of its behaviour*. 95-115. Cambridge: Cambridge University Press
- Miller, D.D., Staats, S.R., Partlo, C., Rada, K. (1996) Factors associated with the decision to surrender a pet to an animal shelter. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 209(4), 738-42.
- Murray, J.K., Roberts, M.A., Whitmarsh, A., Gruffydd-Jones, T.J. (2009) Survey of the characteristics of cats owned by households in the UK and factors affecting their neutered status. *Veterinary Record*, 164(5), 137-41
- Natoli, E., Maragliano, L., Cariola, G., Faini, A., Bonanni, R., Cafazzo, S., Fantini, C. (2006) Management of feral domestic cats in the urban environment of Rome (Italy). *Preventive Veterinary Medicine*, 77(3-4), 180-5
- Natoli, E., Schmid, M., Say, L., Pontier, D. (2007) Male reproductive success in a social group of urban feral cats (*Felis catus* L.). *Ethology*, 113(3), 283-9
- Nutter, F.B., Levine, J.F., Stoskopf, M.K. (2004a) Reproductive capacity of free-roaming domestic cats and kitten survival rate. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 225(9), 1399-1402
- Nutter, F.B., Dubey, J.P., Levine, J.F., Breitschwerdt, E.B., Ford, R.B., Stoskopf, M.K. (2004b) Seroprevalences of antibodies against *Bartonella henselae* and *Toxoplasma gondii* and fecal shedding of *Cryptosporidium* spp, *Giardia* spp, and *Toxocara cati* in feral and pet domestic cats. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 225(9), 1394-8
- Olnéus, K. (2008) *Behövs kattetologer på djursjukhus i Sverige?* Examensarbete, vol. 198, Inst. för husdjurens miljö och hälsa, Sveriges Lantbruksuniversitet, Skara
- Patronek, G.J., Glickman, L.T., Beck, A.M., McCabe, G.P., Ecker, C. (1996) Risk factors for relinquishment of cats to an animal shelter. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 209(3), 582-8
- Patronek, G.J., Beck, A.M., Glickman, L.T. (1997) Dynamics of dog and cat populations in a community. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 210(5), 637-42
- Robertson, S.A. (2008) A review of feral cat control. *Journal of Feline Medicine and Surgery*, 10(4), 366-75

- Rochlitz, A. (2000) Feline welfare issues. In: Turner, D.C., Bateson, P. (Ed.) *The domestic cat: the biology of its behaviour*. 207-226. Cambridge: Cambridge University Press
- Rochlitz, I., de Wit, T., Broom, D.M. (2001) A pilot study on the longevity and causes of death of cats in Britain. *BSVA Congress Clinical Research Abstracts*, 528. Cheltenham: British Small Animal Veterinary Association
- Rochlitz, I. (2004) The effects of road traffic accidents on domestic cats and their owners. *Animal Welfare*, 13(1), 51-55
- Salman, M.D., New, J.G.Jr, Scarlett, J.M., Kass, P.H., Ruch-Gallie, R., Hetts, S. (1998) Human and animal factors related to the relinquishment of dogs and cats in 12 selected animal shelters in the United States. *Journal of Applied Animal Welfare Science*, 1(3), 207-26
- Scarlett, J.M., Salman, M.D., New, J.G.Jr, Kass, P.H. (1999) Reasons for relinquishment of companion animals in U.S. animal shelters: selected health and personal issues. *Journal of Applied Animal Welfare Science*, 2(1), 41-57
- Schmidt, P.M., Lopez, R.R., Collier, B.A. (2007) Survival, fecundity, and movements of free-roaming cats. *Journal of Wildlife Management*, 71(3), 915-9
- Schmidt, P.M., Swannack, T.M., Lopez, R.R., Slater, M.R. (2009) Evaluation of euthanasia and trap-neuter-return (TNR) programs in managing free-roaming cat populations. *Wildlife Research*, 36(2), 117-25
- Scott, K.C., Levy, J.K., Crawford, P.C. (2002) Characteristics of free-roaming cats evaluated in a trap-neuter-return program. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 221(8), 1136-8
- Scott, K.C., Levy, J.K., Gorman, S.P., Newell, S.M. (2005) Body condition of feral cats and the effect of neutering. *Journal of Applied Animal Welfare Science*, 5(3), 203-13
- Serpell, J.A. (2000) Domestication and history of the cat. In: *The domestic cat: the biology of its behaviour* (Eds. D.C. Turner, P. Bateson). 179-192. Cambridge: Cambridge University Press
- Slater, M.R. (2004) Understanding issues and solutions for unowned, free-roaming cat populations. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 225(9), 1350-4
- Slater, M.R., Di Nardo, A., Pediconi, O., Villa P.D., Candeloro, L., Alessandrini, B., Del Papa, S. (2008) Cat and dog ownership and management patterns in central Italy. *Preventive Veterinary Medicine*, 85(3-4), 267-94
- Smithers, R.H.N. (1968) Cat of the pharaohs. *Animal Kingdom*, 61, 16-23
- Stoskopf, M.K., Nutter, F.B. (2004) Analyzing approaches to feral cat management - one size does not fit all. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 225(9), 1361-4
- Striving, H., Åslund, M. (2005) *Djurskydd: fakta och tips*. Stockholm: Författares bokmaskin
- SVA - Statens Veterinärmedicinska Anstalt. Hemsida. Tillgänglig: <http://www.sva.se> [2009-05-17]
- Topsell, E. (1607) *The historie of foure-footed beastes*. London: William Jaggard
- Turner, D.C. (2000) The human-cat relationship. In: *The domestic cat: the biology of its behaviour* (Eds. D.C. Turner, P. Bateson). 193-206. Cambridge: Cambridge University Press
- Yamaguchi, N., Macdonald, D.W., Passanisi, W.C., Harbour, D.A., Hopper, C.D. (1996) Parasite prevalence in free-ranging farm cats, *Felis silvestris catus*. *Epidemiology and Infection*, 116(2), 217-23

Lagstiftning m.m.

- Brottsbalk (1962:700)
- Djurskyddslag (1988:534)
- Lag (1938:121) om hittegods
- Lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter
- Miljöbalk (1998:808)
- Ordningslag (1993:1617)
- Rikspolisstyrelsens allmänna råd angående hantering m m av hittegods (FAP 650-2)
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2008:5) om hållande av hund och katt
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2007:77) om slakt och annan avlivning av djur
- Regeringens proposition 1986/87:58 om jaktlag m.m.
- Regeringens proposition 1987/88:93 om djurskyddslag m.m.
- Hovrätten för Västra Sverige, Avd. 5, Rotel 52, dom 2002-04-19, mål B 2542-01
- Högsta Domstolen, dom 2001-03-14, mål B 2507-98
- Kammarrätten i Göteborg, Avd. 3, dom 2005-10-19, mål 220-05
- Tingsrätten i Stockholm, dom 2001-12-20, mål M 398-00

Bilaga 1

Frågor om herrelösa katter till kommuner:

1. Har ni haft riktlinjer som använts i hanteringen av ärenden rörande herrelösa katter?

Nej

Ja

1a. Om ja, vilka har riktlinjerna varit? Beskriv kortfattat.

1b. Hur upplever ni att riktlinjerna har fungerat?

2. Har kommunen uppgifter om hur många ärenden rörande herrelösa katter som har hanterats och även hur många katter som avlivats med stöd av tillsynslagen?

Nej

Ja

2a. Om ja, antal ärenden som hanterats är _____ och antal katter som avlivats med stöd av tillsynslagen är _____ (ange inom vilken/vilka tidsperioder).

3. Upplever ni att antalet herrelösa katter i kommunen har ökat?

Nej

Ja

4. Har antalet anmälningar och telefonsamtal om herrelösa katter ökat?

Nej

Ja

4a. Om ja, vilken/vilka orsaker ser ni till ökningen? Beskriv kortfattat.

5. Har ni haft något samarbete med föreningar eller liknande som arbetar med herrelösa katter?

Nej

Ja

5a. Om ja, vad har samarbetet inneburit och har det fungerat bra?

6. Har det bedrivits någon/några kampanjer i kommunen (t.ex. information till kattägare, subventionerade kastreringar etc.)?

Nej

Ja

6a. Om ja, vilken/vilka kampanjer har bedrivits? Beskriv kortfattat.

6b. Hur upplevde ni effekten av kampanjen?

7. Har ni på kommunen någon uppfattning om de herrelösa katternas hälsostatus?

Nej

Ja

7a. Om ja, hur upplevs den vara och hur har bedömningen gjorts? Beskriv kortfattat.
